

Observatoriul este de două ori în săptămână, miercuri și sâmbătă.

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dău la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a în lajtrulu monarhiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinatate pe 1 anu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Ori-ce inserate, se platescu pe serie s'eu linia, cu litero merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a și a trei'a câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usoru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 75.

Sibiu, 16/28 Septembrie 1878.

Anulu I.

Economi'a Politica.

Capitolulu III.

Principii filosofice ale economiei politice.

(Urmare.)

III.

Sociabilitatea, acestu alu douilea atributu distinctiv prin care definește Aristotele pe omu, resulta și elu din observarea naturei omenesci. Fara concursulu semeniloru sei, individulu nu p'ote și nu este nemica. Simpathi'a, o simpatie nerestabilă apropiu pe membrii familiei omenesci unii de altii și interesulu cimentă uniunea lor. Famili'a este form'a inevitabilă și primitivă a sociabilitatii: fara societate limbajulu, care este nedispensabilu nu numai pentru exprimare, ci și pentru dezvoltarea cugertarii chiaru a primulu omu, nu s'ar fi potutu forma. Cine va nega, că sociabilitatea este unu instinctu imperiosu alu naturei n'ostre? Se vedemu ce face sistemulu penitenciaru. Pentru ca se pedepsesca pe acela, care s'au revoltatu în contra ei, societatea recurge la unu mișlocu f'orte simplu și infalibilu ea 'lu-isolésa. S'au intemplatu inse ca acestu supliciu se tréca preste mesura și pentru ca elu se nu ajunga a fi o crudime mai barbară chiaru decâtu m'orte, trebue se fia înblânditu prin ôresicari îndulciri. Ipotes'a, că izolarea a fostu starea primitivă a omenimei, o credință at'atu de comuna a secolulu trecut, nu este decâtu unu visu alu filosofiei delirante. Unu astfelu de visu nu s'a potutu naste, decâtu numai într'o societate înbuibată de abuzuri și coruptă, pentru ca se condamne însasi aceea societate.

Espressiunea economică a sociabilitatii este schimbulu. Cu câtu omulu devine mai sociabilu în virtutea cauzelor religi'ose, morale și politice, care îi imprimă cutare s'eu cutare caracteru, cu at'atu elu 'și înmultiește schimburile. Subtu ori ce formă s'ar arata d. e. ca schimbu de idei s'eu de sentimente, schimbulu este unica legatură a societatii, ea este cea mai principala subtu formă a industrială. Fara de a face violentia limbajulu se p'ote afirma ca: unele animale lucra inse ele nu schimba. Schimbulu este sociabilitatea în actiune, solidaritatea omenescă ajunsă vizibilă și pipaită, înradăcinată ca trebuința și familiară ca îndatinarea. Economi'a politică 'și pune ca scopu practiculu a face schimbulu câtu mai numerosu a-lu înlesni și

alu scapa de fraude. Reclamandu libertatea productiunii, ea reclama totu în acelu momentu ca o consecință necesară și libertatea schimbului.

IV.

În fine omulu este perfectibilu și acesta resulta din cele disep'ana aci. La ce ne aru servi libertatea n'ostă, responsabilitatea n'ostă și concursulu semeniloru nostri, de nu, ca se ne perfecționam și a perfecționă împreună cu ființa n'ostă și condițiunile n'ostre. Legea acestei libertăți, acestei responsabilități omenesci, acestei sociabilități considerate, fia ca sentimentulu fia în formele sale este: aceea de a se desvolta neîncetatu. Acestă dezvoltare dată în grijea omulu, care este autorulu și obiectulu ei, este totodată măsurat'orea a ori ce progresu, at'atu în ordinea morală câtu și cea materială.

Trebue a recun'osce și aceea, că trebuințele urmésa unei legi a dezvoltării. De abea omulu a realizatu bunulu și elu și aspira la mai bunu. Asemenea iubeste elu și varietatea și o iubeste până la acelu grad, înc'atu gustulu pentru aceea ce este nou figuréza în rendulu trebuințelor sale celor mai imperi'ose. Considerandu trebuințele cele mai materiale precum și cele mai intelectuale vomu observa, că ele tindu neîncetatu a se desvolta. Fara îndoială, că acesta devine unu reu, d'eca omulu este condusu prin ele la rafinamentele moliciunii și a le voluptatii. Inse din punctulu de vedere alu legii generale acesta este unu bine. Gratie acestei legi, acele trebuințe materiale, ce nu se multiimescu cu o satisfacere dură ca la silbăteci și barbari, dau nascere la o multime de industrii, care contribuie la forti'a și la plăcerile civilizațiunii. Trebuințele spirituale înca devinu mai pretensive. Trebuința sciinței ajunge a fi într'adeveru o pasiune veritabilă. Trebuința de a iubi se prefăce mai delicată. Trebuința frumosulu se rafinésa și se esaltésa; ea dă nastere capu-d'operelor artei și până în ôresicare mesura se amesteca în t'ote lucrurile, până chiaru și la cele mai inferi'ore a le industriei. În fine trebuința religiosității se spiritualisésa totu mai multu. Acestă ecspansibilitate a trebuințelor, care impune omulu noue motive de virtute espunendu-lu la tentatiuni f'orte numeroase, producu totodată noue mobile de actiune. Fara acestea activitatea omulu ar adormi, societățile

aru fi stationare și cuventulu progresu n'aru mai avea nici unu întielesu.

Libertatea și responsabilitatea precum și trebuințele alu caroru s'boru 'lu regulésa, urmésa legiei progresulu. Viati'a individulu este o luptă, acareia t'ienta este perfecționarea. Istori'a omenimei este asemenea unu lungu siru de probe ale libertății, care pre langa multe orbeari și erori, ne învatia a lumina și a asigura mersulu ei.

Nu pucinu au contribuitu la dezvoltarea sociabilitatii și cristianismulu, care proclama fraternitatea între toti ômenii, rescumparata cu sângele aceluasi D-dieu, precum și ideile filosofice care stabilescu identitatea naturei între toti membrii genulu omenescu. Sociabilitatea n'au încetatu de a se întinde. Separatiunea castelor au disparutu. Egalitatea, înscrisă în legi strabate din ce în ce mai multu datinile și apropiu condițiunile. Societatea economică, gratie comerțulu a fostu totodéuna mai vastă, ca societatea politică marginită la natiune, 'și întinde din ce în ce limitele sale până la marginile pământulu locuitu, prin dezvoltarea schimbului internationalu, unulu din efectele cele mai remarcabile și pentru viitoru una din cauzele cele mai puternice, care va face se dispara ur'a dintre pop'ora.

Acestea sunt punctele de plecare esențiale pe cari economi'a politică le împrumută dela o considerare imparțială a naturei omenesci contemplată în sine însasi s'eu studiata în dezvoltarea istoriei sale și pe care, urmandu punctulu de vedere din care porneste cineva, le p'ote numi principiile civilizațiunii cristiane, principii ale filosofiei s'eu principiile revoluțiunii franceze. Din cele următoare vomu vedea și mai bine, că lab'orea, capitalulu, comerțulu, creditulu etc. cu unu cuventu t'ote partile diverse a le economiei politice nu sunt altceva, decâtu justificarea eclatantă și o constantă aplicațiune ale acelor principii.

Capitolulu IV.

Raportulu economiei politice cu celelalte sciințe.

Amu vediu în capitolulu precedentu raporturile ce esista între economi'a politică și ordinea morală și socială. Dreptulu naturalu a stabilitu principiulu proprietatii pe care economi'a politică 'lu comentésa și 'lu clarifica în felulu seu: moral'a, acesta sciința a datorințelor și a drepturilor,

Foisiór'a „Observatoriulu“.

Flori din Bucovina'.

S'orele de primăvară.

(Imitare dupa unu t'ecstu germanu.)

O mandra stea! o mandra stea!

Cum luminezi ânima mea;

Si cum trezesti în ea amoru

Pentru'nu iubitu și scumpu odoru.

Odaea mea me tiene prinsu,

Daru focu în mine s'a aprinsu:

Cà-ci copilitiele pe plaiu

Aparu ca ângerii în raiu.

O mandra stea! ce dici tu! Nu?

Se nu facu eu precum faci tu?

Se nu sarutu copilele

Ca si tu floricelele?

At'ata lume ai patrunsu

Si mie nu-mi poti da respunsu?

De ce-amaresci ânima mea

O mandra stea! o mandra stea?

Fl'orea mea.

De cu diua până 'n séra

Albinutie, voi sburati,

Si pe campu, pe vai pe deluri

Flori alese sarutati.

De-ati cun'osce voi micutie

Fl'orea, ce eu o sarutu,

Ati lasa lumea întréga

Si-ati veni pe unu minutu

Se-i sorbitu o sarutare

Si se ve mirati dicendu:

„Asia dulce miere 'n lume

Noi nu amu gustatu neci candu!“

C. M.

O casatorie prin hazardu.

Novela francesă.

Traducere de: Ioane Marchesiu.

(Urmare si fine.)

Între astfelu de cugete — oferi bratiulu Eleonorei. — Consciința cu ambițiunea se luptara cimplitu în internulu seu. — Inse cunun'a de ôspeti nu se opri în sal'a de mancatu ci înainte spre o capela ce eră situată în gradina. — Capel'a era iluminată și ornată cu cele mai frum'ose ghirlande de flori. — Martorii deja se prezentasera împreună cu ôspetii adunati. — Orologiulu batu mediulu noptii. — Anatol deja de 20 de ôre nu mancaseră nemica, pe langa acesta și pozițiunea critică în care se află ilu înfransera mai de totu. — Consciința totu mereu se revolt'a în contra d'insului și i-demand'a că se descopere t'ota incurcatur'a comandantulu. — Comandantulu chiaru acuma se și apropia de densulu, deci artistulu se rezolva — învinsu fiindu de consciința sa a-i descoperi totulu.

Dle comandantu — îi disep' — am de a-ti notific'a ceva importantu între patru ochi.

Chiaru acuma în momentulu acesta, — replic'a comandantulu cu mirare.

Da, în momentulu acesta!

Fisionom'a palidă a junelui artistu, produse f'orte mare impresiune asupra comandantulu, deci esi cu Anatol din capela întrunu parcu frumosu și-ilu întreba ce voiesci?

Dlu meu! respunde Anatol, eu nu sunt acela pe care ilu — asteptati. — Comandantulu sc'ose unu t'ipetu de disperare și ilu întreba într'unu tonu r'egusitu:

Dta nu esti dlu Bremond?

Cu cea mai mare sinceritate enar'a junele artistu t'ote amenunțele aventurii sale.

Ce se facemu acuma esclama comandantulu, reputatiunea nep'otei mele prin casulu acesta va fi ruinată suntemu cu totulu compromitat, nu aflu mișlocu convenabilu prin care se scapam din pozițiunea acesta fatală.

Ah! sor'a și nepot'a mea voru muri de rusine.

Iti stau la dispozițiune dle comandantu. Sunt gata a-te asculta și a-ti dá mâna de ajutoriu de cumva va fi cu potința spre a evita compromitarea acesta.

Ce se sciu face! esclama comandantele; deja e tardiu t'ote sunt — pierdute. — În momentulu acesta aparu în apropierea lor unu servitoriu și le disep'.

Preotulu e la altar, astépta pe mirele, cu totii se mira de absentia lui.

Pe mire 'lu astepta — replica comandantulu descuragiatu.

Ce e de facutu îi siopti Anatol?

Ah! vedi dlu meu, neplăcerile incurcaturii acesteia numai asia le vomu potea delatura d'eca vei luá pe nep'ota mea de socia. — Dechiaratiunile sincere ale dtale imi servescu de garantă, cá trebue se fi unu omu onestu și de caracteru; asia daru mergi și te cununa cu Eleonor'a; inse iti — impunu cea mai profunda tacere despre aventur'a acesta. — Dupa aceste vorbe comandantulu ilu — conduse în capela.

Cununi'a s'a celebratu, dupa aceea a urmatu o cina splendidă spre bucuria cea mai mare a mirelui. — A doua di se presenta notariulu cu actele testamentulu spre a le publica conformu stipulatiuniloru îndigatate pe esteriorulu actelor. — Comandantulu intru aceste disparu din castelu spre a preveni pe nepotulu seu Leopold. — Ilu și află într'o ospetaria din Baume în societatea amiculu seu Bremond, carele fu vulneratu pucintulu cu ocaziunea accidentulu din diu'a precedentă a trenulu. Comandantulu raporta fidelu lui Leopold cele întemplate, și acuma se simti necesitatulu a inventa ceva în urm'a caruia adevératulu mire se se reintorcá la Parisu. — Leopold se supara f'orte asupra noului seu cumnatu inse comandantulu ilu — linisci, și-ilu convinse că în interesulu reputatiunii nep'otei sale a trebuitu se se întemple asia, cum s'a intemplat. — Leopold în fine din iubire frati'osca pe care o nutrea fatia cu sor'a sa se înpaca cu noulu seu cumnatu. Junele artistu ajunse fericitu în urm'a acestei casatorii contractată prin mișlocirea — hazardulu.

analisea si determinesa principiile si regulile dreptului si a le nedreptului; ea este, care constata dreptul generalu alu omului in raportu cu obiectele, datorintele sale fatia cu sine insusi, drepturile si datorintele sale fatia cu ceilalti. Din principiile acestea se inspira economi'a politica pentru a se folosi de ele la trebuintele sale.

La rendulu seu, precum s'a mai disu, economi'a politica este: auxiliariulu celu mai bunu alu moralei. Ea recomanda laborea, crutiarea si fraternitatea intre omeni, chiaru in interesulu bine intielesu alu loru. Vomu mai adaoage ca buna starea pe care contribue a o respandi invetiaturile ei si a face se petrundia in tote clasele societatiei, escita in omu dorinti'a de a 'si cultiva inteligentia si'lu apara de abrutisare, tempire si de miserie.

Fara indoiala, ca s'au vediatu poporatiuni serace si oneste si pote ca chiaru virtuose inse ele traiau intr'o stare de nemobilitate, care nu este destinatiunea cea adeverata a societatii omenesci. Ele erau pucinu civilizate si pira urmare lipsite de dorinti'a de a se civilisa si mai departe. Se aruncamu o privire asupra lumei si vomu vedea, ca poporale cele mai inaintate in industrie sunt totuodata si acelea la care principiulu moralu este mai puternicu si la care delicatetia in relatiunile private si eroismulu in lupta se manifestesa mai puternicu.

Economi'a politica se afla in relatiuni evidente cu politica. Ea determinesa sfer'a de actiune a guvernului in materie de industrie. Ea probeasa mai inainte de tote, ca Statulu este protectorulu proprietatii si alu persoanei. Elu 'i arata conditiunile generale ale productiunii, ale distributiunii si ale intrebuintarii avutiei, de care elu nu se pote departa fara a 'i seca isvorele. La rondulu ei politic'a, fara ca se influentiese asupra solutiuniloru sciintiei, exercitesa cu tote acestea o inriurare necontestabila asupra aplicarii loru.

(Va urma).

Episod din resbelulu russo-romano-turcescu.

O pena amica de dincolo de fruntari'a Carpatoru austro-ungari ne comunica urmatoarele despre cele intemperate la luarea Plevnei, pe care le consideramu a fi destulu de interesante si caracteristice pentru ca se fia cunoscute si publiculu nostru.

Eata cum descrie amicul nostru acele episoade:

„Intr'o di soldatii din avant-posturi nu mai simtira nemicu in redutele Turciloru. Nesciindu ce se credia insciintiara pe cei din siantiuri Indata venira cativa oficiari ca se vedea, deca nu cumva este vre o stratagema din partea inamiculu. Cativa soldati mai curagiosi si mai curiosi vediatu, ca nu se misca nemicu in redute se ridicara incetisioru, esira din ascunditorile loru, se uitara inpregiuru, asteptara si vediatu ca nici unu glontiu nu fluera ca de altadata pe la urechile loru, candu se descoperu, — apoi o pornira incuragiatu si resolutu si incepura se urce stencile si colinele. Nu ii supara nemicu. Multi altii le urmara si in fine ajunsera in redute. Nu aflara nemicu, totulu era parasitu. Indata chemara si pe ceilalti si acuma pornira companiile ca se ocupe definitivu redutele. Cei care ajunsesera mai intaiu vediatu de departe pe Turci fugindu intr'o directiune opusa Plevnei. Fara intardiere se luara la gona si petrunsera in Plevna pe care o aflara evacuata. In departare se audia tunulu bubuindu infricosiatu. Carthiarulu Mariei Sale lui Voda Carolu fu insciintiatu indata despre acesta. Densulu nesciindu ce se credia in fine se convinse despre adeveru te telegrafu indata generalulu Scobelev, care se afla in apropiere, despre fericit'a intrare a Romaniloru in Plevna. Rusii staga asteptanduse la unu atacu. In tempulu acesta armat'a romana intru mai tota in Plevna. Tocmai dupa ce Maria Sa Voda inspectase Plevna intraga se intalni cu Marele-duce Nicolae care venea. Se salutara cu bucurie de si ducele russescu nu se potu opri a nu face unu gestu de nemultumire ce proba necazulu seu, vediatu pe Voda Carolu intratu de multu in Plevna si incongiuratu de bravii sei soldati, cari luasera cu asaltu Opanetiulu. Carolu, care vediatu deja Plevna se imbia Marele-duce Nicolae ca se-lu insociessa si se-lu conduca. Atunci Marele-duce ii dise: „Ce n'empeche pas que les Roumains soient de brigands“ pe romanesce: Acesta nu impiedeca cu tote acestea, ca romanii se nu fia niste briganti. Voda Carolu ilu privi cu despretiu si fara a-lu saluta se intorse si pleca.

Sera imperatulu, Marele-duce si suitele loru, avura unu mare banchetu la care invitara si pe M. S. Carolu. Densulu refusa. Imperatulu presupunendu vre-o neintelegere, pleca imediatu la Voda

Carolul, ilu saruta si ii dise: „Charles tu est plus jeune, ne prends pas garde à mon frère, pardonne si tu veux nous faire plaisir; allons au banquet.“

— (Carolul, tu esti mai mai tineru, nu baga in seama cele ce dice fratele meu, ierta 'lu deca voiesci se mi faci placere; aide la banchetu.) — Dupa acestea ambii plecara la banchetu si imperatulu puse pe Marele-duce Nicolae de luà de mana pe Voda Carolu si ii facu pe amendoi se se sarute. Acesta sarutare precum si cele premergetore au fostu pretiulu de 30 arginti pentru rapirea Basarabiei.

O alta proba despre purtarea cavaleressa a Russiloru este urmatoarea intemperate:

Intr'unu asaltu Russii luasera 5 tunuri dela Turci, dara neavendu ei ghiulele pe acelu calibru imperatulu le daru lui Carolu, cu conditiune ca se le mai lase pana ce voru sfirsi cu munitiunea pe care o luasera deodata cu acele tunuri. Preste catva tempu Voda tramise se le cera. I se respunse ca se vina preste doue dile, candu le voru curati si spala. Dara candu se dusera si pentru a doua ora le aflara inhamate si echipate cu artileristi russi. Carolu superatu le tramise respunsu, ca n'are trebuintia de tunarii russi, de orece are mai buni.

La Nicopole era unu comandantu russu, unu generalu. Voda ii dete unu ordinu, acela respunse, ca se intrebe pe Marele-duce Nicolae. Vodu Carolu ii amenintia aducendu'i aminte, ca Elu e comandantulu armatei de vestu. Preste doue dile, la unu altu ordinu, acela siu generalu da acela siu respunsu. Atunci Carolu a batutu din picioru si 'ia disu: „Sortez à l'instant, monsieur!“ — Pleca la momentu domnulu meu.

Acesta a fostu modulu de purtare alu aliatoru acelora, cari au salvatu situatiunea belica la Plevna si carora apoi in semnu de recunoscintia li s'au luatu pe nedreptu Basarabi'a. Proverbulu dice ca mancandu cerasie cu domni mari te espui a ti se arunca simburii in fatia. Asia o facura si amabilii aliati cu Romanii, pe care ii chemara cu tota graba in ajutoru, candu se aflau in situatiunea vulpei, care se inecase cu unu osu de gaina si chema pe cocostercu se i-lu scota, pentru ca apoi dupa serviciulu terminatu se ii arate coltii si se ii dica: noroculu teu ca poti sbura.

In locu de revista.

Gubernamentalulu diaru vienesu „Die Presse“ in Nr. 261 din 23 Sept. a. c. avu deosebita gratiositate a lua notitia despre unu articulu publicatu in „Observatoriulu“ Nr. 71 subtutu titlulu „Intrebari respectuose.“ Eata cum se esprima acea pena oficiosa:

„Partid'a intransigentiloru intre romanii din Transilvani'a era a datu unu semnu de viatia, care probeasa, ca ei inca totu persista in vechia loru atitudine. In „Observatoriulu“, organulu lui Bariliu, conducetoriulu celoru neimpecati, acesta constata, ca nici in urm'a biletelor autografe ale Maiestatoru Loru imperatulu si imperates'a, nu s'au constituitu inca nici o reuniune romanessa pentru ajutorarea ranitoru armatei imperiale. Acesta nu este nici decum a se ascrie lipsei de patriotismu seu unei indiferentie culpabile. Caus'a este singuru si numai tractarea, ce au trebuitu se suferu romanii din Transilvani'a cu ocaziunea resbelulu russo-romano-turcescu candu au voit se adune ofrande pentru romanii raniti. Atuncea ei au fostu stigmatizati ca tradatorii de patrie, femeile loru au fostu insultate era intreprinderea loru a fostu considerata ca nelegala. Pentru ca se nu fia espusi a incerca erasi astfelu de esperientie durerose, romanii pretindu mai inainte de tote a primi clarificare din partea organeloru competente, deca nu voru fi stigmatizati ca agitatori daco-romanisti seu panslavisti si ca conspiratori in contra intregitatii monarchiei, deca voru aduna acuma ofrande pentru — raniti armatei nostre! — Este unu casu esceptionalu, ca o cauza asia de serioasa precum este aceea a ajutorarii ranitoru se fia tractata intr'unu modu atatu de imbecilu si frivolu, precum o face eminentulu domnu Bariliu cu motivarea de mai susu.“

Asia se esprima oficiosulu din diariulu vienesu, care in pucinele renduri pe care le au scrisu, probeasa o ignorantia mai multu ca imbecila si frivola, a relatiuniloru politice domnitore in Transilvani'a si in specialu a relatiuniloru politice ale romaniloru. Prin acele observari ale sale oficiosulu diariulu „Die Presse“ demonstra, ca este totu asia de bine informatu despre relatiunile si evenimentele petrecute in tempulu din urma in Transilvani'a, precum au fostu informatu impreuna cu toti colegii sei din buroulu literaru. sustienutu din fondurile de dispositiune, despre situatiunea si relatiunile din Bosni'a

si Hertiegovin'a, pe care credu ca o voru potea ocupa cu unu singuru regimentu, cu unu stindardu si cu o banda de musica militara.

Oficiosulu nostru, care nu scie nici se citessa romanesce ceea ce este tiparitu negru pe albu, deca ar fi cetitu cu atentiune „Observatoriulu“ ar fi aflatu, ca acestu diaru inca in numerulu seu 56 au publicatu indata la inceputulu espeditiunii de ocupatiune unu apelu alu redactorelui seu, in care provoca pe conationalii sei si pe femeile romane „se ajute familiile ostasiloru dusila regimente.“ Deca miopulu oficiosu ar fi cetitu mai cu luare aminte articolulu din Nr. 71 alu diariulu, de care ii au placutu a se lega, ar fi potutu vedea, ca articolulu mentionatu nu porta semnatura redactorelui, ci a unei altei persoane. Ar fi potutu intielege mai departe, ca romanii aveau cause destulu de legitime, in urm'a esperienteloru facute, a se feri se nu se espuna la noua persecutiuni din partea parintesculu si liberalulu guvernulu ungurescu si-si ar fi pastratu acele atribute perfide si reflectiuni denuntiatore cu care regalaza in modu gratuitu pe presupusulu autoru alu acelu articulu. Dela publicarea acelu „Intrebari respectuose“, care au fostu adresate bona fide, s'au infintiatu si in Transilvani'a reuniuni si comitete micste la care iau parte activa atatu barbatii catu si femeile romane; s'au publicatu apeluri din partea organeloru competente la care s'au grabitu a raspunde fara intardiere si romanii intransigenti, ceea ce se probeasa prin listele ce se publica pe fiacare di in diarele din patrie, despre ofrandele contribuite pentru ajutorarea ranitoru si a familiiloru celoru chieamati subtutu arme. Fia incredintiatu d. oficiosu, ca romanii sciu se isi implinessa in totu momentulu datorintele loru de cetatieni ai acestei monarchii, cea ce o pote vedea in de ajunsu din istori'a resbeloru purtate de brava si glorioasa armata imperiala.

Nu exista nici unu campu de bataie la care au luatu parte activa armat'a imperiala austriaca, care se nu fia udatu cu sangele braviloru fii ai asupritei si umilitei natiuni romane. Oficiosulu nostru potea deci se isi crutie ostenela si acele epitete gratiose se le fi tramisu la alta adresa. Deca densulu numeste acele „Intrebari respectuose“ imbecile si frivole, apoi amu fi forte curiosi se vedemu, ce epitete ar alege pentru ca se califice motivele acelu, cari se opunu din respoterii la cladirea liniei calei ferate Sisec-Novu, atatu de necesara pentru inlesnirea operatiuniloru armatei de ocupare, cari prin diarele loru au provocatu pe regimentele unguresci ca se nu se bata cu turcii fratii loru, cari au refusat carale de recvisitiune, cari astadi pretindu dela guvernulu ca se retraga fara intardiere armat'a de pe campulu de ocupatiune, cari inscendia adunari comitatense si meetinguri in care iau resolutiuni prin care protestedia solemn in contra ocupatiunii, numescu pe ministrii Andrassy si Tisza tradatorii de patrie si pretindu a ii trage in judecata. Si ce ar dice ore oficiosulu din Vien'a, deca romanii pururea leali si supusi ar comite numai a o suta parte din cele ce se petrecu inaintea ochiloru lumei intregi in Ungari'a si capital'a sa. Fara indoiala, ca ar striga, precum strigau jidovi lui Pilatu: crucifica-lu, crucifica-lu, si eliberaza pe Varava!

Recomandamu deci amabilulu nostru oficiosu, ca se cetessa de altadata mai corectu, se caute a se informa mai bine si a fi mai cu reserva in distribuirea epitetelor sale, pentru ca se nu se espue a fi tacsatu de unu intrigantu obscuru si de rea credintia si de unu denunciantu fara consciintia si demnitate.

I. G. Baritiu.

Ocupatiunea.

Scirile sosite in dilele din urma de pe campulu de resbelu in mare parte a loru constata o inaintare inbucuratoare ale trupelor de ocupatiune. Actiunea concentrica ofensiva reinceputa in 14 l. c. cu poteri suficiente au avutu rezultate multumitoare. F. M. L. Joanovicu dupa ce si-au pusu in 11 l. c. in miscare colonele sale, au ocupatu fara se afle resistentia in 16 importanta positiune Bilec, era in 18 a ajunsu la Trebinje. O colona a fostu tramisa la Gacko, care mai nainte de aceea tramisese o adresa de supunere. In 22 l. c. trupele austriace luara tabara principala si fortificata a insurgentiloru situata pe inaltimea dominatore dela Sencovici, luara 2 tunuri, munitiune si victualii. Insurgentii au fostu inprasciatu. In 21 l. c. in nordu dela Serajevo au fostu ocupata localitatea Olovo, era in Bosni'a de ostu s'au predatu si desarmatu localitatile Docanj, Tuzla si Bjelina. Dupa caderea citadelei Bihaci, care se pare a fi fostu unulu din centrurile cele mai puternice

le insurgentiloru, inaitarea armatei imperiale va fi nai inlesnita.

Deja pacificarea Hertiegovinei se considera ca prope terminata. Precum ne spunu scirile oficiose, poi reusindu a pacifica si aceea parte a Bosniei, are inca se afla in posesiunea insurgentiloru, ctiunea militara va fi intrerupta pentru anulu ceta, remanendu ca pasialiculu Novi-Bazar se a ocupatu la primavara, deca pana atuncea Turciei u ii va succede a sugruma insurectiunea ligei lbanese si a pacifica inpreuna cu Austro-Ungaria oporatiunea din pasialiculu Novi-Bazaru prin mij- oca si influentia morala. In totu casulu, deca nu atraga armata de ocupatiune, apoi o parte consi- erabila a ei va petrece ierna viitoare in acele doue rovincii fatale si scumpu rescumperate.

— Ultime sciri. — Trupele austriace au cupatu Zworniculu, pe care lau aflatu eva- uate de insurgenti, cari s'au retrasu in disordine pre pasialiculu Novi-Bazar. Deputatiuni venite ela Petrovac, Kulen-Vacuf si Bielai, lo- alitati aflate in Bosni'a de vestu au declarat u punerea lor si ca sunt gata a se lasa a fi des- rmati. Rogatica a fostu desarmata si s'au flatu unu mare numeru de puscii si multa mu- tiune.

Societatea academica romana.

Sessiunea anului 1878.

(Urmare.)

Sedintia dela 24 Augustu.

Raportulu D-lui Grigore Tocilescu.

Domnule presiedinte,

De si intorsu de mai multu tempu in tiara, impre- iurari diferite m'au impededatu pana acum a presenta v-ostre unu raportu mai intinsu asupra misiunii sciin- fice, ce ati bine voitu a mi incredintia in Russia, entru cercetarea si decopiarea manuscrisurilor Princi- elui Dimitrie Cantemiru si a altoru acte si manuscrisuri rivitoare la istoria romana.

Indeplinindu astadi aceta datorie si referindu-me u raportulu transmisu din Moscva, la 27 Decembre anulu ecutu, amu onore a aduce la cunoscintia D-vostre rmatorele:

1. Manuscrisuri cantemiriane.

A) Bibliotheca archiveloru principale ale ministelu de externe din Moscva posedese siese manuscrisuri e ale Principelui Dimitrie Cantemiru, daruite tote inca in anulu 1783, de catra Nicolae Nicolaeviciu Bantisiu- amenskii:*)

Acetea sunt:

1. Chroniculu vechimei a Romano-Moldovlachiloru lb Nro. 103.
2. Istoria Ieroglifica, sub Nro. 3/341.
3. Compendiolum universae Logicea institutionis lb Nro. 4/454.
4. Curanus.
5. Historia Moldo-Vlachica.

6. Dell' acrescimento e decadenza dell' Impero thomano ossia epitome dell' Istoria Turca, tradotta in aliano da Antioco Principe Cantemir, figlio dell' au- re; cu Annotazioni la densa, sub Nro. 4.

I. Manuscrisuru Chroniculu vechimei a Romano- moldovlachiloru este unu volumu in folio pe chartie grosa 43 foi, cate 29 randuri pe o pagina, scrisu in Peters- burg, la anulu 1717, de doue mani: prefacia romana si tina (foia 2-24), textulu Chroniculu dela foia 292 ana la fine, cum si tote notele marginale, indreptate la adaoesele posterioare sunt copiate de insusi autorulu ca restulu de unu scolaru alu seu. Lipsescu patru i, trei dupa pag. 407 era una dupa pag. 423. Lega- ira este in piele, cu scortie grosa, avendu pe una din le marc'a familiei Cantemiresci, impresa in aur. Pe foia deosebita, scrisa de Cantemiru ca o insciintiare chronicu, aflamu ca pentru alu patrulera rendu elu vediduse si indreptase manuscrisuru²⁾ si ca spera a'lu a in curendu la tiparu. Dupa morte sa, opera s'a astratu inedita in bibliotheca Principelui Serghie Can- temiru, fiulu lui Dimitrie³⁾, de unde trecu apoi in man'a i Nicolae Bantisiu-Kamenskii. La 1837, ea vediu entru antaia ora lumina in Iasi, sub ingrijirea repo- atului G. Saulescu.

Am colationatu cu cea mai mare scrupulositate xtulu imprimatu cu originalulu, notandu-se pe contra agina tote deosebitile de punctuatiune, schimbare a rivintelor, lectura gresita etc., cum si omisiunile con- atate. Depunu o-data cu aceta cele doue volume parite, impreuna cu trei fac-simile: unulu in 500 semplare, dupa insciintierea pe foia separata, de care orbii mai susu; cele alte doue in cate unu esemplaru, upa o pagina din prefacia latina si romana a Chroni- ului, cate-si trele scrise cu mana proprie a autorului.

*) Pe se care manuscrisuru aflamu insemnata cu mana pro- ria a lui Banatisiu-Kamenskii anulu candu s'a facutu donatiunea. lai vedu si Jizu Nicolae Nicolaevicea Banatisiu-Kamenskago, p. 3-69, Moscva, 1818.

2) La foia 277 gasimu o nota ce ne autorisa a sustiene ca manuscrisuru in chestiune fusese reviduitu indreptatu si completatu e autorulu lui pana in tempulu din urma alu vietii sale. Vorbindu spre campii Capciaului, Cantemiru adaoga la margine: „Tragusa impii acetea din apa Domnului pana la Hina, trecendu peste apa olgai, alaturea cu Uzbeculu, pe care campii dusune-au vremea pe noi a'i vidu“ Aci neaparat, Cantemiru se refera la espedi- unea in Persia a lui Petru-celu-Mare din 1722, la care luase elu parte, si din care i s'a si pricinuitu morte, unu anu mai urma.

3) Vedi Banatisiu-Kamenskii, Istoria o jizni i dieloh Kn. K. antemira, p. 313 nota, Moscva, 1783.

II. „Istoria ieroglifica in doue-spre-diece parti impartita; asijderea cu 770 de sententii frumosu imo- dobita, la inceputura cu scara a numeriloru desvelitoare, era la sfersitu cu a numereloru straine talcutore,“ — unu volumu aproape 700 pagini in 4, in limba romana, scrisu cu mana proprie a lui Cantemiru, probabilu in Constantinopole, inainte d'a se face Domnu alu Moldovei. Aceta „istorie ieroglifica adeverata pentru lucrurile carile intre doue mari si vestite, a Leului si a Vulturulu monarchii, s'au timplatu, si prin vremea a 1700 ani de vrednicie a se crede scriitoriu forte pre amanuntulu insemnata. Carile prin totu cursulu vremii aceea intre vii au fostu de versta la 3100 ani fiindu, candu sfersitu inceputei sale istorii a vidu s'au invrednicitu,“ — aceta istorie ieroglifica, dicu, tratéza evenimentele petrecute in tiara romanésca si Moldova, pe tempulu lui Cantemiru, intrigile lui Brancovenu si ale boeriloru moldovenesci la Porta, pentru a surpa pe Dimitrie si Antiochu Cantemiru, tote persoanele invelindu-le sub numele unui dobitocu seu pasere. La inceputulu manuscrisuru este o frumoasa pagina luminata, desemnata de Cantemiru, reprezentandu cetatea Epithimiei, asia cum si-o inchipuesce autorulu, era la ficcare inceputu de carte se vede locu albu lasatu, cu intentiune proba- bilu de a-lu implini mai apoi cu desemnuri.

Am copiatu intregulu manuscrisuru cu literile, orto- graphia si paginatura principelui Dimitrie Cantemiru, luandu si doue facsimile pe cari le depunu impreuna cu 168 coli chartie scrisa.

III. Compendiolum universae Logicea institutionis, manuscrisuru in 16, pagini 88, scriere forte merunta, frumoasa, 21 randuri pe pagina, de mana proprie a au- torului. Alaturu unu facu simile si 18 coli scrise.

(Va urma.)

Correspondentie particulare ale „Observatoriului“.

Aradu in 20 Septembrie 1878. Am cetitu in numerii 71 si 72 ai diariului „Observatoriulu“ unu articulu intitulatu „Institutele de invetiamentu superioru.“ Titulu celu frumosu, si materi'a importanta, de carea promite a se ocupa acestu tractatu mi-atrase cu de- osebite atentiunea asupra-i. Eramu adeca curiosu a vedu o descriere corecta si obiectiva a invetiamentulu superioru la Romanii de dincoca de Carpati. Ahea incepu a ceti inse, candu ce se vedi, observaiu pre iute o mare superficialitate, o tractare unilateralu, insocita mai preste totu de provincialismu, lingusire si deni- grare.

Este tristu a vedu tractandu-se in unu astfelu de modu in diaristic'a nostra ori ce materie. Multu mai durerosu este inse a vedu, ca se informéza publiculu celu mare in modu sinistru seu chiaru tendentiosu in caus'a cea mai santa a nostra, in caus'a invetiamentulu. De aceea in interesulu adeverulu me vedu indemnatu a face unele reflexiuni in aceta chestiune.

Adeveratulu punctu de gravitatiune alu articolului amintitu, mi pare ca este institutul pedagogico-teolo- gicu din Aradu. Ca se nu apara astfelu, autorulu se incerca a-i da o facia mai frumoasa. Dreptu aceea vor- besce si de institutul teologicu si de preparandi'a din Caransebesiu, descrie progresele facute acolo, si mai alesu pregatirile cele eminente ale profesoriloru din acele institute, unu lucru, pre care nici eu nu-lu con- testezu. Trecendu apoi la Aradu indata 'si schimba tonulu. Institutulu pedagogico-teologicu de aici, 'lu-descrie in cele mai negre colorii. Dice adeca, ca: acestu insti- tutu „se asemana unei fortaretie fara armatura si pro- viantu — unui omu gigante si frumosu la esterosu, dara fara spiritulu interioru.“

Continuative da apoi publiculu nesce lectiuni de inalta intieptiune pedagogica, si incheia deplangendu pe acelu nevinovatu copilu, carele „ori catu de bine se fia crescutu in cas'a parintiloru, indata ce ajunge pre man'a unui invetiatoru necalificatu si nedemnu de chiamarea s'a, se strica, si devenindu in cutare institutu superioru cu profesori slabi se ruineza cu totulu si pentru tota vieti'a s'a.“

Éta in tote acetea o fraseologia forte caracte- ristica. Unu omu cu pretinse mari cunoscintie se obturde a invetia pe altii principii pedagogice. Uita iute, ca i-lipsesce cea mai dantaiu si cea mai mare calitate a unui omu de scola, adeca ca nu i-este iertatu a vorbi neadeveruri.

Numai doue lucruri au potutu face pe autorulu celoru citate mai susu a scrie astfelu, si anume: seu ca nu cunoesce de felulu institutu din Aradu, seu deca lu-cunoesce, simte o predilectiune in a face din albu negru si din negru albu; pentruca deca s'a facutu ceva in tempulu din urma in dieces'a nostra, atunci in mare parte s'a facutu pe terenulu instructiunei publice, si chiaru pentru institutul pedagogico-teologicu. Spre orientare amintescu aci numai urmatorele:

Pana inainte cu trei ani erau aici in Aradu doue institute superioare: preparandi'a si institutul teologicu. Edificiulu institutulu preparandialu era cu totulu ruina- tu, din care cauza a fostu deja de doue ori amenin- tiatu cu inchidere din partea organeloru gubernului. Institutulu teologicu nu avea localitatea sa, ci se stre- muta prin orasiu din unu locu in altulu, ca si ori care omu privatu, ce nu-si are cas'a sa proprie.

La anulu 1876 se redica inse unu edificiu cores- pundietoriu pentru ambele institute, cari apoi in tomn'a aceluasi anu se si imbinara, formandu-se din ele unu singuru institutu, cu unu corpu profesoralu si o singura directiune. Acetea referitoare la edificiu, se intramu inse pucinu si in internulu lui:

Pana la anulu 1875 erau aplicati la preparandia trei profesori, er' la teologia doi. Acesti din urma erau constrensi de superioritatea diecesana a face serviciu si in administratiunea bisericesca si scolaru parte ca se- cretarii, parte ca referinti pe la consistoriu. In modulu acest'a trebeu se se afe mai multu in cancelari'a episcopesca, si erau pucine momentele, in cari poteau

cugeta si la scola, necum se pota introduce „reformele,“ de care vorbesce autorulu.

Inca in tomn'a anulu 1875 se facu primul pasu spre imbunatatire, mai aplicanduse la teologia pre langa cei doi profesori inca unu alu treilea. Incependu din tempulu acest'a apoi profesorii nu mai au alta ocupa- tiune, decatu numai profesur'a. La imbinarea institu- teloru numerulu catedreloru se duplica, asia ca unde mai inainte erau cinci, astadi sunt diece profesori si anume siette profesori ordinari, er' trei profesori extra- ordinari. Notezu inse, ca toti profesorii aplicati la in- stitutu dela 1875 incoci au facutu studiu academice si universitare ca si cei din Caransebesiu, macaru ca eu nu mesuru sciinti'a si capacitatea unui profesorulu numai dupa tempulu petrecerii sale la universitate. Noii pro- fesori au probatu in tempulu de candu functionéza des- tula diligintia si capacitate. Aceta nu este o parere individuala, ci este opiniunea diecesei, carea este infor- mata in aceta privintia in modu autenticu prin unu organu alu ei propriu, prin comisiunea anchetarie es- misa din sinulu sinodulu eparchialu, ca se asiste la esamene in institutu si carea la finea a doi ani scola- stici a si asistatu.

Totu pentru promovarea institutulu superioru s'a mai instituitu pe langa acestu institutu unu alumneu, in carele s'au prevediutu in cei doi ani din urma cate preste 40 de elevi ai institutulu cu cele necesarii, er' in anulu scolasticu curentu se prevedu preste 50 de elevi cu cele necesarii. Pe langa aceta se mai sti- pendiaza si cu bani vreo 15 elevi ai institutulu, cari n'au potutu ave locu in alumneu, care alumneu face ca preparandia se fia cercetata de preste 120 de elevi.

Sciu apoi ca totu in tempulu celu scurtu de trei ani incoca s'au infintiatu la episcopi'a Aradulu preste 20 de stipendie pentru tineri, cari studiéza pre la gim- nasie si universitati. S'au mai infintiatu si unele fonduri, si s'au facutu si alte imbunatatiri. Acetea sunt totu atatea date positive, care credu, ca nu tradéza nici decatu negligintia din partea organeloru diecesane. Ele sunt tocma din contra o proba puternica, ca in dieces'a Aradulu s'a facutu unu progresu destulu de mare.

Marturisescu, ca asi ave o mare placere, deca au- torulu articolulu din „Observatoriulu“ mi-ar poté areta, ca in vre o parte a Romaniei s'a facutu in tempulu celu scurtu de trei ani de dile mai multu progresu, de- catu aici in Aradu. Se-mi arate unu singuru institutu de aceta natura mai bine ingritu si mai bine organi- satu, mai bine prevediutu cu aparate de invetiamentu, instrumente fisicale si de chemia, de cum este celu din Aradu. De i-va succede a ne arata ne vomu pleca ca- pulu. La din contra vomu privi totu lucrulu seu de aceea ce este de — calumnia. In unu astfelu de casu rogu pe onorat'a redactiune a nu se lasa sedusa de atari corespondenti, cari prin scrierile loru tientescu numai a invenina opiniunea publica.

Ca de incheiere mai adaogu, ca profesorii acestui institutu si-au fie care studiele loru proprii, dupa cari propunu, si dupa cari studiéza studentii, si n'au recursu nici odata la ajutoriulu nimenui in aceta privintia.

Telegram'a particulara a „Observatoriului“.

Bucuresci, 27 Sept. 1878. — Cuven- tulu de tronu relativu la Basarabi'a si Dobrogea constata gravitatea situatiu- nei durerose, dara apeléza la energia, intieptiunea si vitalitatea natiunei latine dela Dunaresi la credintia in vii- toru. Ca maine Europ'a mai bine lumi- nata ne va dá dreptate. Aplaoserepetite.

Sciri diverse.

— (Primulu ambasadoru austro-ungaru in Bucuresci). Precum cetimu in diarele din Vien'a, apoi in curendu va fi denumitu in calitate de amba- sadoru la Bucuresci, comitele Hoyos-Sprinzen- stein, fostu ambasadoru austro-ungaru in Americ'a. Acestu diplomatu apartiene uneia din cele mai inalte si vechie familia din aristocrati'a istorica a monarchiei.

— (Cu ocasiunea avansamentulu de mo- bilisare) au fostu inaintati la rangulu de locotenenti d-nii sublocot. G. Popoviciu dela regm. de inf. Sach- sen-Weimar cu statiunea in Orastia si N. Barsanu dela regim de inf. Imperatulu Russiei Alesandru II cu statiunea in Brasiovu. Primésca felicitarile nostre cordiale!

— (Din cauza, ca o mare parte a reser- vistoru) si a celoru congediati se afla chiepati in activi- tate, ministeriulu de resbelu in intielegere cu ambele ministerii pentru aperiarea tieriei a ordonatu prin decretu d.-dto. 8 l. c. ca in anulu acesta nu se voru tienea adunarile de controlu pentru reservistii si congediati.

— (Gubernulu italianu a transmisu) la Bu- curesci pe colonel. de statu maioru Rossi si pe capi- tanulu Fanfani in misiune militara.

— (Ortografi'a Academiei romane.) La intrebarile, ce ni s'au adresatu din mai multe parti, deca intr'adeveru Academii'a romana din Bucuresci a primitu ortografiu fonetistiloru, asia precum o a afir- matu „Telegrf. rom.“ noi pe bas'a informatiuniloru autentice ce le am primitu, ne aflamu in positiune a le responde, ca „Telegrf. rom.“ a triumfatu prea de tempuriu si a mistificatu si pe altii, pentru ca acele foi volante pe care se publica procesele verbale ale Academiei nu sunt editiunea oficiosa a ei, ci pentru ca se crutie spese au fostu rogatu tipografi'a statulu se tiparésca acele procese verbale, pe care le si vedemu publicate cu ortografi'a nu a „Telegrf. rom.“ ci a „Monitoriulu“ din Bucuresci. Ficsarea ortografiei in sedintiele de pana acuma ale Academiei inca nici nu a fostu pusa la ordinea dilei, ci ea va fi unu obiectu alu discussiuniloru viitoare. Dara ori catu de

sangvinice aru fi sperantiele ultra-fonetistiloru nostri, noi avemu frina sperantia, ca Academia romana, acestu corpu seriosu si ponderosu nu 'si va da unu votu de blamu si de neconsecintia asia de colosala precum ar fi acelu salto mortale, pe care 'i lau ascrisu in modu gratuitu „Telegr. rom.“ de a trece din labirintulu etimologismului celui mai estreme, fara nici o transactiune dintr'odata in abisulu fara fundu alu anarchiei fonetismului modernu. Suntemu prea convinsi, ca „nemuritorii“ din Academia romana nu voru dá lunei acestu spectacolu, care ar fi fara exemplu in tota lumea literara.

— (Multumita publica.) Subscriisii elevi de la gimnasiulu de statu din locu ne implinimu prin acesta o datorintia santa venindu a exprime recunoscintia si multumita noastra publica toturoru p. t. domni, cari prin contribuii maritimose, au binevoitu a ne ajutama la coperirea taxei de fl. 80, ce ni se recerea spre depunerea examenului de pe a II cl. gimn.

Numele p. t. binefacatori sunt: Escell. Sa Mironu Romanulu, Archiep. si metr. fl. 20, N. Popea fl. 2, E. Macelariu fl. 5, C. Stezariu fl. 4, (§) fl. 1, Dr. Moga fl. 1, I. G. Baritiu fl. 1, Ant. Bechnitiu fl. 2, Solutiu fl. 1, Popescu fl. 1, C. Bugarsky fl. 1, B. P. Harsianu fl. 1, I. Popescu fl. 1, M. Lazaru fl. 1, N. N. fl. 2, Petru fl. 1, J. H. fl. 2, P. Dunca fl. 2, N. N. fl. 1, N. Cristea fl. 1, J. Badila fl. 1, V. Popp fl. 1, Dr. Barcianu fl. 1, Dr. Puscariu fl. 1, D. Cuntianu fl. 1, Petra Petrescu fl. 1, A. Schiau fl. 2, Pr. f. 1, Rusu fl. 1, Dr. Borcea fl. 1, N. N. 50 cr., P. Cosma fl. 1, N. N. 50 cr., Regina 40 cr., G. Mateiu fl. 2, P. R. fl. 1, N. Fratesiu fl. 2, P. Petrovicu fl. 1, M. Toma fl. 1, I. Mutiu fl. 1, J. Drocu adm. protod. fl. 1.

Sibiu 18/9 1878.

Ioanu Ilea, m., p.,
Nicolae Vecerde, m., p.,
elevi de III cl. g.

— (Recvisite de invetiamentu). Incepnduse anulu scolasticu ne folosimu de ocaziune a atrage atentiunea autoritatiloru scolare, a eforteloru scolare in deosebi a d-loru profesori si docenti asupra urmatoareloru doue recvisite de invetiamentu iesite din editiunea forte activa a tipografului-editoru W. Krafft in Sibiu si adeca: Charta Europei de B. Kozenn tradusa de I. M. Moldovanu, 140 cm. lata si 120 cm. inalta, intinsa pe pandia si in cartonu cu pretiu de 5 fl. 50 cr. si Semigloburile seu charta globului pamantescu, 131 cm. lata si 110 cm. inalta, intinsa pe pandia si in cartonu cu pretiu de 4 fl. 50 cr. Esecutarea acestoru charte atatu cu privire la tiparu catu si la iluminarea loru coloristica este laudabila. Mai observamu, ca aceste doue charte nu sunt oprite din partea c. r. ministeriu de culte din B. Pesta. Se afla de vendiare la editorulu W. Krafft in Sibiu. Cumperatorii unui numeru mai insemnatu de esemplare, voru primi unu rabatu corespundietoru.

— (In favorea ostasiloru raniti) in resbelulu din Bosnia au contribuitu subsemnati dela tribunallu regiu din locu din banii loru castigati prin lucru la privati urmatoarele sume, si anume: Bursanu Serafinu 10 cr., Bursanu Vasile 5 cr., Barbulea Monu 5 cr., Cristea Savu Ionu 10 cr., Ciorogariu Nicolae 5 cr., Haidu Mihaila 5 cr., Henegariu Nicolae 5 cr., Gureanu Ionu 5 cr., Ivanusiu Ionu 10 cr., Knall Johann 10 cr., Kirr Georg 5 cr., Cocuti Danu Ilie 5 cr., Maniu Stoica 5 cr., Podariu Macarie 5 cr., Pacurariu Avramu Pavelu 10 cr., Rusalimu Giurca 5 cr., Suci Ionu 10 cr., Schuster Andreas 10 cr., Solomon George 5 cr., Vikidal Franz 10 cr., si Prodanu Costantinu 5 cr., Suma: 1 fl. 56 cr., v. a.

Sibiu in 24 Septembrie 1878.

Antoni Vasilichi,
Inspectore de carcere reg.

— (Balu academicu.) Junimea academica naseudena dela diferite facultati determinã inca in decursulu anului scolasticu 1877/8 a conveni in Naseudu si cu acea ocaziune a tiené unu balu. Venitulu eventualu alu acestui balu hotari alu destinã pentru infintierea unui fondu, din care se se ajute studintii academici. — Spre acestu scopu tinerii dela deosebitele institute superioare 'si alesera reprezentanti, cá arangiatori a susu numitululu balu. Acestia, constituindu-se in unu comitetu, hotarira tienerea balului in ziua de 18 Augustu st. n., in localitatile gimnasiului din Naseudu. Comitetul arangiatoriu alu balului a fostu compusu din urmatorii membrii:

Macedonu Siutu, absol. de agronom., presiedinte; Alexiu Candale, absol. de foresteria, secretariu; Pompeiu Muresianu, teologu abs., cassariu; Gabrielu Onisioru, stud. filos., controloru; Alecsandru Popu, stud. med.; Basiliu Dumbrava, teol. IV; Gerasimu Domide, teol. III; Simeone Tanco, teol. III; si Victoru Mihailasiu, stud. med.

Acestu comitetu 'si ia libertatea a pune in faciã onoratului publicu succesulu susu numitululu balu: In ser'a balului s'au datu 128 bilete de intrare à 80 cr. v. a., cari dau sum'a de 102 fl. 40 cr. si 20 bilete à 1 fl., cari dau sum'a 20 fl. Asia dera ca tacsã de intrare s'au incassatu 122 fl. 40 cr. La acesta suma adaugendu-se contribuiile maranimose in sum'a de 53 fl. 90 cr., resulta venitulu intregu alu balului in sum'a de 176 fl. 30 cr. v. a. Dela acesta suma subtragundu-se spesele balului, si anume: 1. tiparirea invitariloru, a ordinei de dantiu, precum si a bileteloru de intrare, apoi procurarea ceruseloru la ordinea de dantiu 27 fl. 37 cr.; 2. Music'a 38 fl. 19 cr.; 3. Iluminatulu 12 fl. 91 cr.; 4. Pregatirea, decorarea si lucirea pavimentului in sal'a de dantiu 23 fl. 9 cr.; 5. Spesele pentru chartia de corespondentie, precum si espedara invitariloru si a altoru corespentie 10 fl. 57 cr.; 6. Comissiiu, baecissiu si alte spese extraordinarie 9 fl. 67 cr.; 7. Tacs'a de timbru la politia 1 fl. 50 cr.; — in sum'a de 123 fl. 30 cr. Acesta suma subtragendu-se dela intregu venitulu balului in suma de 176 fl. 30 cr., resulta cá venitulu curatu 53 fl. v. a.

Aci inregistramu cu profunda recunoscintia si multiamita numele maranimosiloru contribuitori. Din Naseudu: Dlu Lorenz Richter respicientu 10 fl., dna Id'a Goldschmidt 5 fl., d. Basiliu Popu, jud. reg. 2 fl. 60 cr., d. Alesandru Siotrop'a 1 fl., d. Leonu Popu, maioru pens. 1 fl., d. Ioachim Muresianu, advocatu 60 cr., d. Octaviu Baritiu, prof. gimn. 1 fl., dna Carolin'a Kafc'a capitanitia in pens. in Borgo-Prundu 5 fl., d. Carl de Zaorsky, magistru postulu 5 fl. 40 cr., d. Ilie Luti'a, prof. gimn. in Cernautiu 4 fl., prof. gimn. din Iasi Mironu Pompiliu 1 fl., d. Isidoru Procopianu, preotu gr.-or. in Candreni 1 fl., d. Simeone Stoic'a, medicu cerc. in Rodn'a 1 fl., d. Greg. Hangea din Maieru 2 fl., d. Basiliu Balanu 1 fl., d. Teodoru Vrasimasiu, preotu orient. in B.-Prundu 1 fl. apoi dnii Hersch Brecher si Hoski'a Brecher facare câte 1 fl. Din Gherla II. d. episcopu Michaelu Pavelu 2 fl., R. d. prepositu I. Andero 1 fl., d. canonicu St. Biltiu 1 fl., d. can. M. Sierbanu 40 cr. R. d. can. si rectoru sem. D. Coroianu 1 fl., R. d. can. B. Popu 1 fl., m. o. d. L. Huz'a 1 fl., m. o. d. G. Pasc'a 1 fl., m. o. d. T. Budu 50 cr., D. Baldi 50 cr. Acestu venitulu curatu in sum'a de 53 fl. s'a si depusu spre fructificare la societatea de imprumutu si pastrare „Aurora“ in Naseudu.

In fine comitetulu 'si esprima cea mai profunda multiamita si recunoscintia atatu maranimosiloru contribuitori, catu si fatia de acele prea stimate dame si domni, cari au binevoitu a ne dá totu sucursulu la decorarea saleloru de dantiu.

Macedonu Siutu m. p. Alesiu Candale m. p.

— (Dela Paris ni se scriu) urmatoarele: La concursulu dela Montpellier s'a tramisu si o poezie subsemnata o Romana, din Tergulu Muresiului. Autorea ar fi trebuitu se-si scrie numele intr'unu plicu separatu inchisu si pusu in pliculu in care se afla poesi'a. Nefacenduse acesta acuma comitetulu concursulu nu scie cine este autorulu seu autorea acelei poezie, careia ii s'a acordata o mentiune seu accessit, adeca s'a consideratu ca apropiata de celea ce au fostu premiate. Pentru ca se se pta sci cine este autorulu, ve rogu se binevoitu a publica in diarulu dvostra, ca: autorulu anonimulu este rogatu se-si spuie numele. Este vorb'a de autorulu, acarui poezie se incepe cu versurile urmatoare:

„Dela mama latina
Ne tragemu si esistamu etc. etc.“

Prin acesta autorulu seu autorea acelei poezii este rogata si provocata, ca se copieie poem'a intréga si se o tramita subsemnata la adress'a

Monsieur dr. Obédénare
à la Légation de Roumanie

(Italie.) Rome.

Dupa acesta apoi se va publica in diare numele autorului.

— (Advocatu nou.) Din B.-Pest'a ni se scrie cu data de 25 l. c. ca in dilele dela 20—24 Sept. au

depusu acolo censur'a de advocatu d. Siandru C. Dragomiru din Selagiu, cu succesu bunu. Din pa tene ilu felicitamu si ii dorimu succesu bunu in cariere de advocatu!

— (Precum aflamu din diarele din Bucuresci) acolo s'au infintiatu unu comitetu de mai mult persone notabile cu scopu de a aduna ofrande pentru ranitii din Bosnia. Acelu comitetu au si adresatu unu apelu la suditii austro-ungari, domiciliati in Romania. Presiedintele acestui comitetu este d. Adolph cav. Herz; era comitetulu dameloru se compune de domnele Hermina de Zwiedinek Sündenhorst, Maria de Her nasc. principesa Ghica, Leonie Frank si R. Manega. — Precum aflamu, din partea dameloru romane apartientore clasei mai inalte a societatii din Bucuresci s'au mai prepara inca si o alta surprindere pentru ranitii austro-ungari din Bosnia. Ore ce ar dice parintesculu si liberalulu gubernu unguurescu, deca gubernulu Alteti Sale regale Carolu, ar imita acelési mesuri prohibitiv pe care le au practisatu gubernulu unguurescu in contromaniloru din Transilvania, candu au voitu se de ajutoru ranitiloru romani. Fara indoiala, ca organe sale literare aru striga pe catu numai le ar tienea gur'ca gubernulu romanu este ostilu Ungariei si ca roman sunt unu poporu barbaru si silbaticu. Asia se întoara róta lunei. Se nu faci dara altuia ce tie nu 'ti place

Nr. 8420.

(38) 2—

Escriere de concursu.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la scola elementara romana (gr. or.) din comun'a Franzdo (Valiugu) ce sta sub patronatulu c. r. pr. societati austro-ungare, se scrie concursu pana la 15 Octobru a. c. st. n.

Emolumentele sistemisate sunt:

Salariu anualu 126 fl., 3 org. cubice lemne de focu, 8 fl. 40 cr. onorariu pentru scola de domineca si cuartieru naturalu.

Aceste emolumente s'a fixatu inse pre anulu cu rinte in urmatoriulu modu:

Salariu anualu 300 fl., 20 metri cubici lemne de focu si cuartieru naturalu.

Doritorii de a ocupa acestu postu sunt avisati, substerne suplicele loru instruite cu documentele necesare pana in 15 Octobru nou, la suprem'a administratiune montana in Resitia.

Recurentii, care pre lenga limbã materna romanu voru posiede si limb'a magiara ori germana voru preferiti.

Resiti'a 16 Septembrie 1878.

Suprem'a administratiune montana.

Anunciu bibliograficu.

A esitu de sub tipariu si se afla de vendiare la librariu lui H. Zeidner in Brasiovu:

„Chemia anorganica“ lucrata pe bas'a teorieloru mai noue si intocmita pentru scolele medie de Iulia Filipescu, prof. la scolele centrale rom. gr.-or. Brasiovu. — Pretiulu 1 fl. 20 cr. v. a. Pentru Romani'a 3 lei noui. (39) 3—2

Concursu.

(40) 2—

Pentru ocuparea posturilor de invetiatori in clas I-a si II la scola poporala gr. cath. din comun'a Iloa Mare in vicariatulu Naseudului, se scrie Concursu pana in 15 Octobru 1878.

Salariulu invetiatorescu platindu in rate lunare in clas'a I se ficseza pe anu cu 150 fl., era in clas'a II cu 200 fl. v. a. si lemne de focu câte 6 orgii. — Cu ce dorescu a ocupa aceste posturi sunt invitati a tramite suplicele proviedute cu documentele necesare pana la terminulu defiptu la Senatulu scolaru gr. cath. din Iloa Mare, post'a ultima Naseudu-Rodnã. Datu Iloa Mare in 22 Septembrie 1878.

Senatulu scolaru gr. cath.

Cu 1/13 Octobru se va incepe unu nou abonamentu la „Observatoriulu“ pe triluniul Octobru—Decembre. Conditionile de abonament se potu vedea in fruntea diariului.

(41)

Redactiunea.

The'a

antiarthritica si antirheumatica alui

WILHELM

curatitoare de sange spre a se folosi in ori-care anotempu cá singurulu midilocu curatitoriu de sange cu rezultate sigure.

Cu concessiunea cancel. c. r. de curte datu prin decisiune Vien'a, 7. dec. 1858.

Probata definitivu. Efecte exell. Resultatulu eminentu.

Prin p. in. patenta a M. Sale c. r. assecurata contra falsificari. Vien'a, 28 martie 1871.

The'a acesta curatia organismulu intregu, strabate partile intregulu corpu si folosindu-o cá beutura departeaza dintr'insulu tote materile stricaciose, cate se voru fi adunatu, cum nu face nici o medicina; si efectulu siguru este durabilu.

Vindecarea perfecta a arthritei, reumatismului, bol'a englezesca, si a altoru boile inechite incurabili, ale ranelor, cari puroieza ne 'necatati, ale boileloru genitáli si bubeloru, ale sgrabuntieloru pe trupu si in facia, ale peteloru, bubeloru si philitice.

The'a acesta au produsu rezultate forte favorabili mai alesu in infatiuri de ficatu si de splina, cum si in greutãti hemoroidali, in doreri

de nervi, de muschi de incheiaturi, de udu, polutiuni, impotentie, scurgeri la femei etc.

Suferintie cum sunt boile scrofulose, inflatur'a ghinduriloru se vindeca iute si perfectu, la aceia, cari beau The'a necurmatu, fiindu ca ea este unu midilocu domulu dissolvatoriu si promovatoriu de urina.

Resultate admirabili sigure.

Dlu Franciscu Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Wocheiner Feistritz (in Carniolia), 1 oct. 1872.

On. Dle! Mai am erasi trebuintia de vreo trei pachete din the'a dtale curatitoare de sange, pentru ca dupa-ce am cumperatu de la dta de 2 ori si am folositu acestu midilocu exellentu „the'a antiarthritica si antirheumatica a lui Wilhelm curatitoare de sange“ m'am convinsu de ajunsu de minunatulu ei effectu. Te rogu se'mi tramiti the'a curatitoare de sange cu receperea plãtii prin posta. Cu totu respectulu

Ioanu Jerala, capelanu.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Tuschkau langa Pilsen, 1 oct. 1872.

De asiú fi cunoscutu mai nainte poterea vindecãtoare „a thei dtale antiarthritice, antirheumatice, curatitoare de sange“ asiú fi scapatu de multu de o bóla vechia si asiú fi si mai bogatu eu o suma considerabila cheltuita fora scopu pentru restaurarea

sanetãtii mele. Pan' acum am trasu acestu midilocu nepretuitu de la Praga din depoulu dtale, astadi me adresezu d'a dreptulu catra dta si Te rogu a'mi tramite cu întorcerea postei 12 pachete pe langa receptiunea plãtii. Cu totu respectulu

Josef Dilz.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Gutenstein, 1 oct. 1872.

So 'mi mai tramiti catu mai curendu 2 pachete „thea antiarthritica, antirheumatica, curatitoare de sange a lui Wilhelm“ precum mi-ai mai tramisu prin posta. Eu vediu, ca fora the'a dtale nu mai poeiu existe. Cu tota stim'a

Florian Haselsteiner, Nr. 43 in Klosterthal.

Preste puçinu va urmã continuarea epistoleloru de recunoscintia, fiindu preste potiintia a le publicã dintr'odata pe tote.

Se ve feriti de falsificari si insielatiuni.

On. publicu la cumperare se binevoiesca a reflecta exactu la marc'a si firm'a mea tiparite pe din afora pe pachetu, pentru cá se nu fia insielatu prin falsificari.

Adeverata thea antiarthritica, antirheumatica curatitoare a lui Wilhelm, se póte trage numai din prim'a fabricatiune internationala antiarthritica, antirheumatica curatitoare de sange in Neunkirchen langa Vien'a, seu din depozitele mele publicate prin diare.

Unu pachetu, impartitu in 3 dose, prepara conformu instructiunii date de medicu dimpreu cu informatiunea despre folosire in diverse lim constã 1 fl., pentru timbru si pachetare separata 10 cr.

Pentru comoditatea o. p. adeverata thea antirheumatica, curatitoare de sange lui Wilhelm se mai afla in:

Sabiu la Frid. Thallmayer, comerciante. Abrud: F. Tones & Comp. Bistritia: Fridricu Kelp, Tergovits & Zin Dietrich & Fleischer. Blasiu: Carol Schieszl, apotecariu. Orastia: Carol Reckert, apotecariu. Alba-Julia: Iuliu Fröhlich, apotecariu. Clusiu: Ad. Valentini, apotecariu. Brasiovu: Ferd. Jekelius, apotecariu. Lechintia: Friedr. Scheint, apotecariu. Feldiõra (langa Brasiovu): Friedr. Folbert apotecariu.

Ili'a, C. Hoffinger, apotecariu. Osiorheiu: Max Bucher. Sabesiu, I. C. Reinhard, apotecariu. Baia mare: I. Horacek, apotecariu. Aiudu: August Binder, apotecariu. Miercuria: Chr. Fr. Schimmert, apotecariu. Romanu (Moldova): Josef Dannffy, apotecariu. Sediõra: Josef B. Teutsch, comerciante. Reghinulu s.: S. & I. Leonhardt. Huniadõra: Fried. Acker, apotecariu. Rosia: Ludw. Moldovanu, apotecariu. Ocna (l. Sabiu): Joh. v. Cronberg, apotecariu (23) 20